RAADSVOORSTEL

ONDERWERP
Programmaplan “Samenwerken aan buffers en begrip”

BESLISPUNTEN
1 Het programmaplan “Samenwerken aan buffers en begrip” vast te stellen als kader voor de opvolging van de aanbevelingen uit het NSOB-rapport.
2 Voor 2026 een incidenteel extra krediet van € 60.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het programmaplan, te dekken uit de Algemene Risicoreserve.
3 Om binnen dit programmakader de uitvoering te coördineren via de begeleidingscommissie en sturingsdriehoek.
4 Het college te verzoeken in 2026 Q4 – 2027 Q1 een evaluatie - en indien nodig een geactualiseerd voorstel - aan de raad voor te leggen.

INLEIDING
In 2024 is een MTO uitgevoerd onder medewerkers van de gemeente Twenterand. Aanleiding voor dit onderzoek waren signalen van medewerkers en oud-medewerkers over het (vermeend) niet integer handelen van meerdere bestuurders. Het onderzoek leverde resultaten op die nadere duiding nodig hadden. Dan ging het met name om de onderlinge omgang tussen organisatie, college en raad. Hierop is door de NSOB in 2025 een verdiepend onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek kwamen patronen naar voren die het samenspel tussen organisatie, college en raad kenmerkten en door de NSOB worden getypeerd als destructieve dynamieken in de politiek-ambtelijke verhoudingen.
De NSOB spreekt over een politiek systeem dat uit balans is geraakt. De opstelling en het gedrag van de ene actor roept een bepaalde houding en bepaald gedrag op bij de andere actor. Bezien als systeem draagt daardoor ook iedere actor verantwoordelijkheid voor de ontstane dynamiek, aldus de NSOB. De NSOB doet ook een heel aantal aanbevelingen om deze destructieve dynamiek te doorbreken.

De aanbevelingen van de NSOB zijn omarmd door OR, College en Gemeenteraad. Om opvolging te geven aan deze aanbevelingen is een begeleidingscommissie ingesteld bestaande uit collegeleden, raadsleden en ambtenaren. Onder begeleiding van deze commissie is een programma vormgegeven. Dit programma is erop gericht het vertrouwen te herstellen en de politiek-ambtelijke verhoudingen te verbeteren. Dit programmaplan wordt vastgesteld door OR, College en Gemeenteraad. Tegelijkertijd is het geen statisch document. De begeleidingscommissie heeft het mandaat om binnen de kaders van bijgevoegd raadsvoorstel de stappen te zetten die nodig zijn. Bijvoorbeeld door aan de slag te gaan met de aanbeveling van de NSOB om het ‘systeem’ te openen, ook richting de regio.

BEOOGD EFFECT
Het doel van dit programma is om het onderlinge samenspel in de driehoek gemeenteraad, college, organisatie te verbeteren. Waar uit het NSOB-rapport een beeld van wantrouwen, onveiligheid en geslotenheid naar voren komt is ons doel om de beweging te maken naar vertrouwen, veiligheid en openheid. Dat doen we door onze buffers op orde te brengen, door inzicht te krijgen in complexe dossiers en door te investeren in kennis en competenties, onze samenwerking en onderlinge relaties. Deze acties zijn erop gericht om de beschreven cultuur door het NSOB te doorbreken en de governance te versterken door structureel aandacht te besteden aan integriteit en sociale veiligheid.

ARGUMENTEN
1.1 Het programmaplan is conform de aanbevelingen van het NSOB-rapport onder begeleiding van de begeleidingscommissie (raad/ college/ organisatie) en met externe begeleiding van bureau Berenschot uitgewerkt. Hiermee borgen we eigenaarschap, rolvastheid en samenhang tussen de maatregelen.

1.2 Bureau Berenschot kent de context, het proces, de dynamiek, relaties, de organisatie en de organisatie uit het voortraject. Wisseling van bureau kost tijd, vergroot overdrachts- en procesrisico's en doorbreekt het opgebouwde vertrouwen. Het continueren van het huidige proces voorkomt momentumverlies.

1.3 De uitvoering van het programmaplan verbetert de kwaliteit van besluitvorming, versterkt de recht- en doelmatigheid en verkleint integriteitsrisico's. Uitstel vergroot deze risico's.

KANTTEKENINGEN

1 Ondanks de noodzakelijke structurele bezuinigingsopgave zijn de incidentele kosten ten behoeve van het programmaplan onvermijdelijk gezien de risico's uit het NSOB-rapport. De waarschuwingen en het advies van de accountant in de managementletter bevestigen dit. Daarnaast zijn de kosten volledig incidenteel en risicobeperkend van aard.

UITVOERING

De coördinatie op de uitvoering van het proces vindt plaats in de begeleidingscommissie (raad/ college/ organisatie) en de sturingsdriehoek. De benodigde ambtelijke inzet is grotendeels planbaar en kan binnen de bestaande capaciteit worden opgevangen.

Het voorgestelde programmaplan heeft een looptijd tot eind 2026 en wordt afgesloten met een evaluatie en zover nodig een update van het programma. In hoeverre daar opnieuw externe begeleiding voor nodig is, is op dit moment niet te zeggen.

FINANCIËN

In de raadsvergadering van 27 janurari is een initieel werkbudget van € 125.000 beschikbaar gesteld. Van dit budget is € 40.000 reeds besteed, onder meer aan het opstellen van het programmaplan. Daarmee resteert € 85.000.

De uitvoering van het programmaplan vraagt een raming van totaal € 145.000. Dit betekent een tekort van € 60.000 excl. btw ten opzichte van het resterende werkbudget. Het voorstel is deze kosten te dekken uit de Algemene Risicoreserve.

De benodigde incidentele en structurele ambtelijke inzet kan binnen de bestaande personele capaciteit worden opgevangen.

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst.

Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris, de burgemeester,

P.F.G. Rossen G.J. Gorter

Zaaknummer: 1371556
Documentnummer: 1371557